

Fráfaringarroynd Fólkaskúlan

Danskt

Skrivlig framseting november - desember

2003

Tú skalt velja eitt av hesum evnum:

1 Luk op for et liv

(se side 2-3)

**2 Er livet overhovedet værd
at leve uden røg?**

(se side 4)

3 En ven i nøden

(se side 5)

4 Klam, sjov eller grov?

(se side 6-7)

5 Så gør dog noget

(se side 8-9)

6 Globryllup

(se side 10-11)

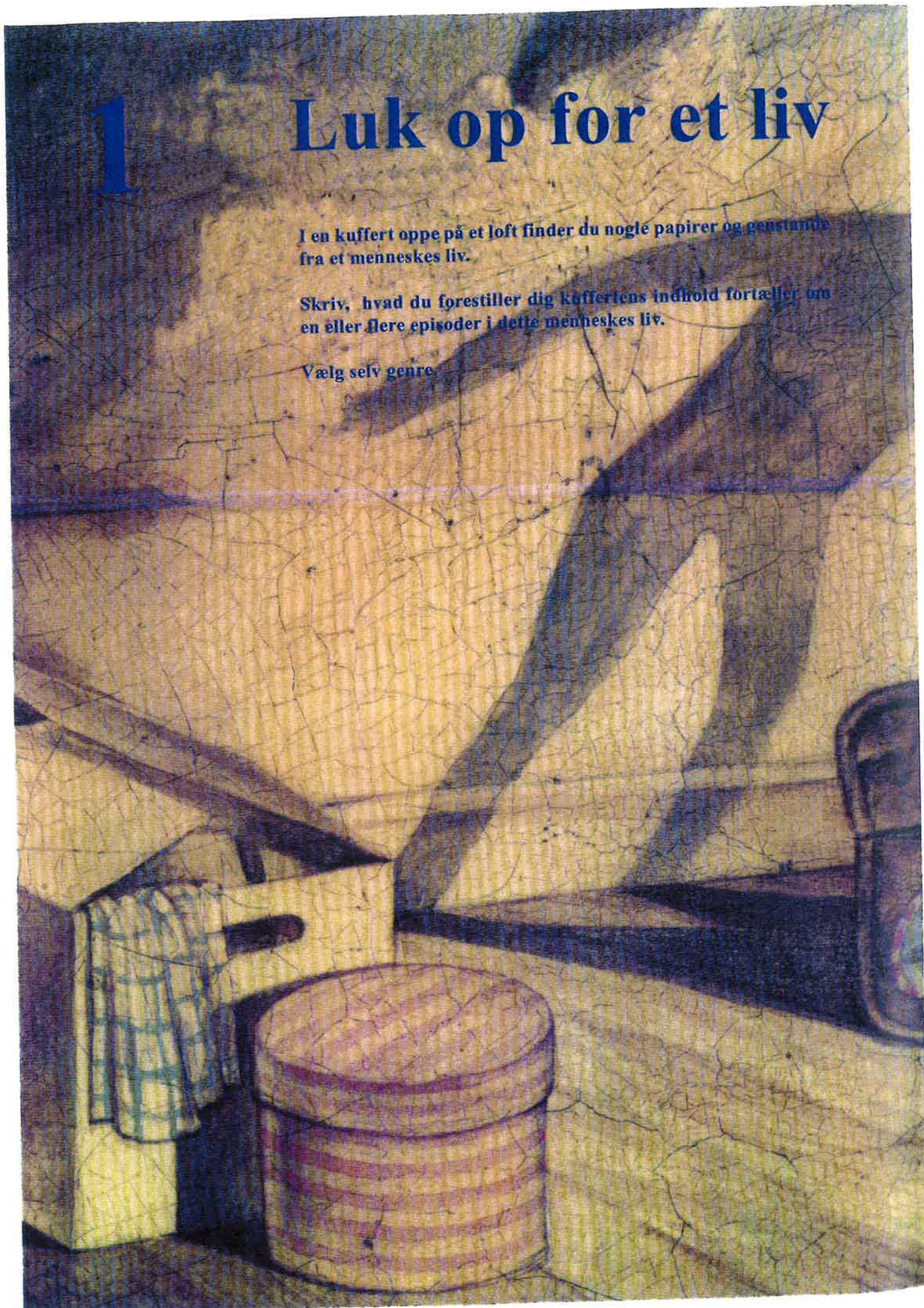
1

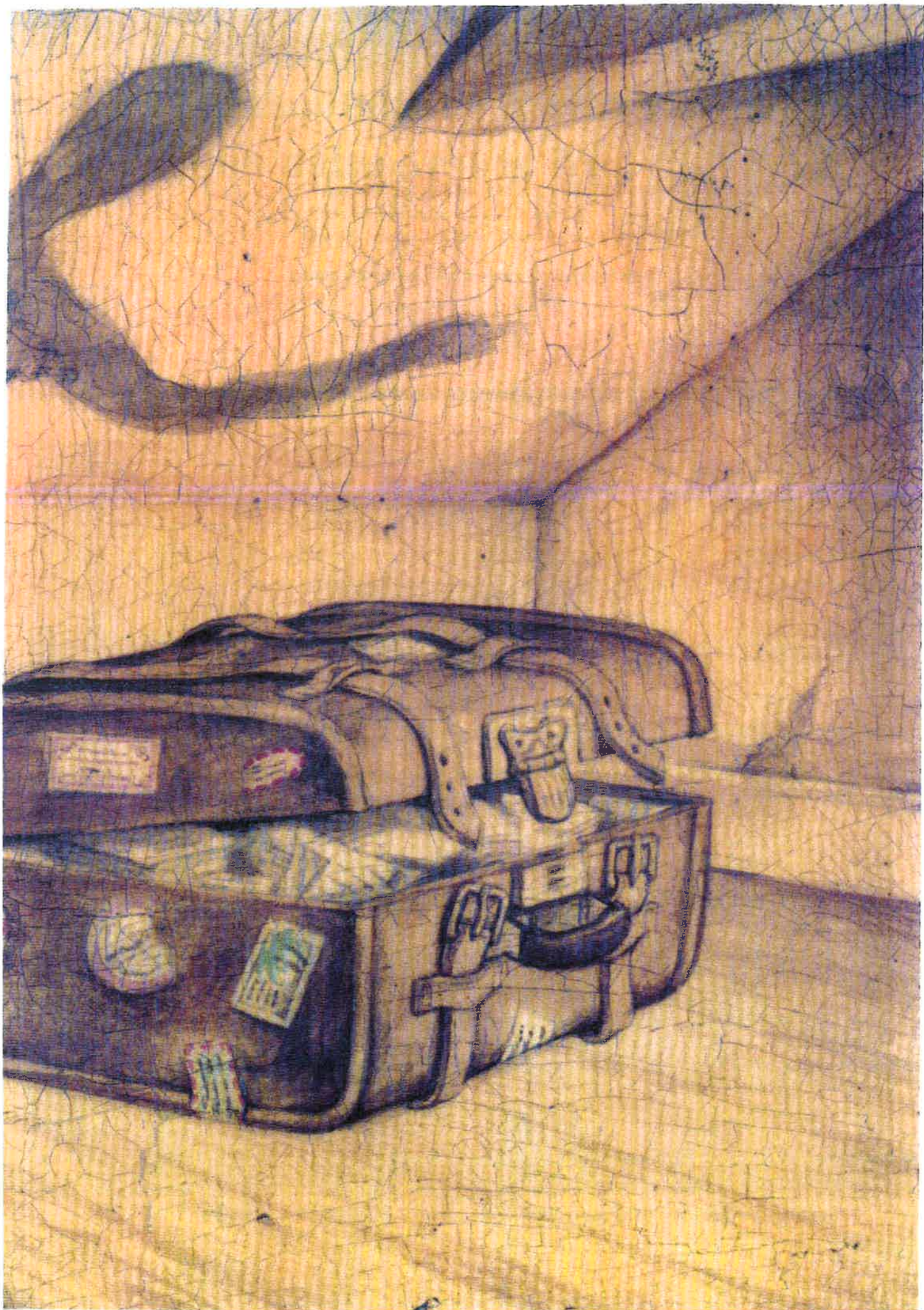
Luk op for et liv

I en kuffert oppe på et loft finder du nogle papirer og genstande fra et menneskes liv.

Skriv, hvad du forestiller dig kuffertens indhold fortæller om en eller flere episoder i dette menneskes liv.

Vælg selv genre.

2

Er livet overhovedet værd at leve uden røg?

Læs teksten og skriv din mening om emnet.

Enhver **ryger** ved, at ikke-rygere er lidt småkedelige.

Det festlige **midtpunkt** i selskabelige sammenhænge er altid **indhyllet** i en sky af røg, latter og almindelig **løssluppenhed**. Det er et reelt faktum, som kun benægtes af **fanatiske** ikke-rygere.

Men det følgende er os rygere imellem. Det skal faktisk slet ikke læses af ikke-rygere. Når **sandheden** skal frem, ved vi rygere nemlig godt, at vi har det noget **sjovere**. Det er sådan set også **grunden** til, at vi bliver ved. Det er jo ikke, fordi vi er i **tvivl** om, at man kan **dø** af rygning. Vi ved skam udmærket, at cancer i munden eller **lungerne** er en **forfærdelig** død.

Vi ved også godt, at selv om vores **onkel** røg **60 cigaretter** om dagen og blev 83, er der mange flere rygere, der dør af hjertekarsygdomme lige midt i **livet**.

Men vi har den der lumske **mistanke** om, at **livet** vil blive svært kedeligt uden røgen. Og hver eneste gang vi **prøver** på at holde op, bliver mistanken bekræftet. De hårde **abstinenssymptomer** varer godt nok kun

et par **minutter** ad gangen. Men så kommer de evindelige spørgsmål: Hvor skal man gøre af sine hænder, når man er **nervøs**? Hvordan får man **maven** i gang? Hvad skal man gøre ved overvægten? Og er enhver form for morskab uden røg ikke en lille smule **kunstig**?

Når du er nået hertil i denne tekst, er det sikkert fordi, du alligevel **tænker** på at **holde** op. Og hvis vi glemmer de sundhedsmæssige **aspekter**, er der da også andre tungtvejende grunde. Som **ryger** tilhører du i bogstaveligste forstand en hurtigt **uddøende** race. Hvert **år** bliver der flere af de andre, og dermed bliver vores liv gjort mere **besværligt**. Det er flertallet, der afgør, hvor der må (eller rettere ikke må) **ryges**. Det er også flertallet, der afgør den sociale **norm**. Eller sagt på en anden måde: Det bliver mindre og mindre **socialt** acceptabelt at ryge.

Så hvis du bare **overvejer** en lille smule at stoppe, vil vi anbefale dig apotekets **brochure**, om rygestop. Den gør i hvert fald ikke **livet** kortere.

3

En ven i nøden

Hvad betyder det for et menneske at have en ven i nøden?
Skriv dine tanker og overvejelser.
Du må gerne inddrage eksempler du kender til.

4

Klam, sjov eller grov?

Plakaten til højre blev bragt i bladet Ung nr. 4/2001 som en del af en kampagne. Som det fremgår af artiklen herunder, vakte den en del debat.

Skriv, hvad du mener om plakaten, og kommenter nogle af de reaktioner, der har været på den.

„Virkelig fed.“

„For grov.“

„Jeg håber ikke, hun ser sådan ud i virkeligheden.“

Fyr. Pige. Fyr.

Annoncen til højre er en del af Sundhedsstyrelsens nye fyrværkerikampagne. Den deler kønnene, men rammer ifølge den dybtgående interviewundersøgelse, som Bagsiden har foretaget, ret præcist ned i målgruppen: Unge mænd mellem 17 og 30. Billedet med den grimme pige og hendes blinde kæreste har desuden fået bølgerne i en af de involverede instanser til at gå højt.

Herom senere.

Unge mænd synes, annoncen er sjov.

Pigerne, at den diskriminerer hunkønsvæsener, der ikke er så heldigt skabt fra skaberens hånd. Charlotte på 19 uddyber efter at have stirret længe på billedet:

„Den er for grov til at være rigtig sjov. Den handler jo ikke om selve det farlige i fyrværkeriet.“ Da Bagsiden viser Ulrik på 25 annoncen, smiler han:

„Den er rigtig fed. Hun ser jo så grim ud, at man bliver helt syg. Jeg synes, den virker.“

Lasse på 27 står og ser tænksomt på billedet, der har været foldeudplakat i bladet Ung:

„Jeg synes, den er god, men den flytter lidt budskabet fra det, den handler om. Man kommer hurtigt til at snakke om, at den er diskriminerende eller ej. Den er jo et signal om, at man skal vælge sin kæreste efter udseende. Hende, der ser læk-

rest ud og har de største kasser.“

Unge mænd skal have alt ind med skeer. De skal provokeres og have én på opleveren, ellers gider de sgu ikke høre efter. Den læresætning kan ethvert reklamebureau, forening og organisation i søvne. Men nogle gange sårer en kampagnes granatsplinter andre end dem, der egentlig skulle rammes. Og nogle gange tages virkemidler for bogstaveligt.

Jens Mathiesen er direktør for Komiteen for Sundhedsoplysning, der udgiver bladet Ung. Bladet uddeles i 159.000 eksemplarer gratis til alle landets 8., 9. og 10. klasser. Jens Mathiesen var ved at få en prop, da han så det blad, han havde ansvaret for, bringe den provokerende annonce. Det var en fejlvurdering fra redaktørens side, mener han.

„Du skal ikke sætte billedet i avisen, fordi det virker meget sårende på mange. Tre skoler har ringet. De har nogle piger, der føler sig ilde berørt. Kampagnen er morsom, hvis man har en rå humor, og hvis ikke, så kan den opleves ubehagelig. Den siger jo, at man skal være svagsynet eller blind for at komme sammen med en pige, der er grim.“

Ved det redaktionsmøde for bladet Ung, hvor annoncen med den grimme pige blev behandlet, var Jens Mathiesen den eneste, der ikke syntes om kampagnen, og han *har* talt med store bogstaver over for redaktøren.

„Fremover vil jeg se alt, før det går ud herfra,“ konstaterer Jens Mathiesen tørt.

Dorte Tellerup fra reklamebureauet Robert/Boisen, der har lavet kampagnen, synes selvfølgelig ikke, der er noget galt med den karikerede pige og hendes blinde fyr:

„Vi skal jo ramme de unge mænd hårdt og uden løftede pegefingre og voksensnak. Jeg synes ikke, den er diskriminerende. Det er ikke hende, man skal lægge mærke til. Det er det, at man kan miste synet.“

Fyrværkerikampagnen indeholder også reklamespots i biografene og gratis postkort med det aparte par i sofaen.

Jens Mathiesen er helt uenig i, at der skal krasse midler i brug for at råbe unge fyre op.

„Jeg mener ikke, at hensigten helliger midlet. Det er absurd at sende et budskab ud, der handler om, at man ikke må miste synet, fordi man så ikke kan se at ens pige ikke er pæn. Det har noget at gøre med, om man skal appellere til den indre svinehund i folk eller ej.“

For at ødelægge historien lidt ved at nuancere de kønsopdelte reaktioner slutter vi med Erik på 28:

„Den er klam.“
Og Lene på 22:

„Den er da skæg og ikke diskriminerende. At der er piger, der måske ser sådan ud i virkeligheden, kan jeg ikke tage mig af. Vi ser jo alle sammen lidt Yvonneagtige ud om søndagen.“

(Af Jens Rebensdorff)

Sidste år fik 133 drenge alvorlige øjenskader.

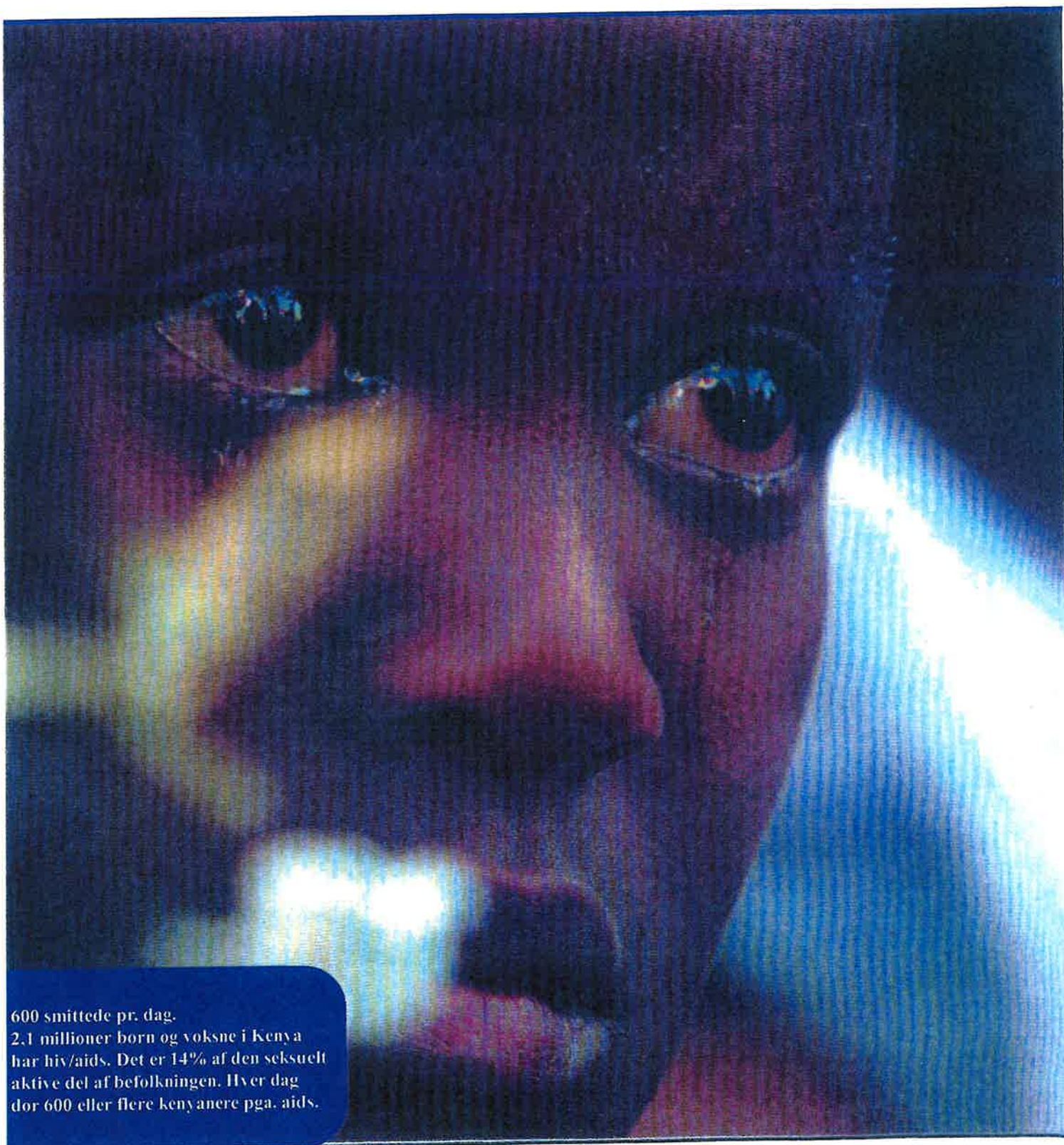

www.fyrvaerkeri.dk

5

Så gør dog noget

Skriv en stil om emnet

600 smittede pr. dag.
2,1 millioner børn og voksne i Kenya
har hiv/aids. Det er 14% af den seksuelt
aktive del af befolkningen. Hver dag
dør 600 eller flere kenyanere pga. aids.

„Unge piger i Kenya risikerer ofte at blive voldtaget. Mange af dem er kun 13-14 år,“ fortæller Khadija Rama fra det kenyanske aidsprojekt Wind of Hope in the Desert (Håbets vind i ørkenen).

Omkring bordet i det afrikanske halv-mørke sidder vi 10 danske unge fra Slænget og lytter opmærksomt til kvinden, som fortæller os om aids-ofre i Kenya.

Hun fortæller så levende, at vi – som alle er 15-16 år – føler, at det kunne have været os.

Forbandelse

Fordi hiv og aids er meget udbredt i Kenya, bliver mange voldtægts ofre smittet. Konsekvenserne for de misbrugte piger synes uoverskuelige. Udstødelse af familien hører til en af dem.

Især i Kenyas landområder er der en udbredt tro på, at det er en forbandelse af få aids gennem sex. Sex er en velsignelse, man får af Gud. Bliver man syg på grund af sex, er det Guds straf – så må man have gjort noget forkert.

„Derfor udstødes de misbrugte piger af familien. At deres døtre er blevet udsat for en forbrydelse, spekulerer mange forældre åbenbart ikke på,“ siger Khadija.

En af årsagerne til voldtægterne er, at mange mænd tror, at de bliver helbredt for hiv og aids ved at have sex med en jomfru. Derfor søger de deres ofre blandt helt unge piger.

„Voldtægtsforbryderne bliver næsten aldrig straffet, heller ikke selvom de kommer i retten. Kvinder har en meget lav status i Kenya: de har ikke noget at skulle have sagt, de er næsten på samme plan som dyrene,“ fortæller Khadija og tilføjer, at nogle kvinder forsøger at forsvare sig mod voldtægt ved at bære kniv.

Dårlig samvittighed

Aids-medicin er ønsketænkning for Khadija og hendes aids-projekt, og for de fleste andre i det østafrikanske land. 100 kr. er omtrent en formue, så hvordan skal man få råd til dyr aids-medicin? Vi er næsten skamfulde over de 1.000 kr., vi hver har med i lommepege.

Vi får alle tårer i øjnene, da Khadija fortæller, hvordan det er at sidde og holde de aidsdøende piger i hånden og føle, når sjælen langsomt forlader kroppen, og den til sidst bliver kold og slap.

Et sted i baghovedet dukker der billeder op af sterile danske sygehuse med en overflod af medicin. Men foran os ser vi usle jordhytter uden vand og strøm. „Desværre – du er så uheldig at være født i et u-land, at være fattig, at blive voldtaget, at få aids, at blive udstødt af familie, at skulle dø under de kummerligste forhold...“ Hvis vores øjnekrøge kunne sige „snøft“, blev mange tårer trukket baglæns.

Gør dog noget

Mødet er psykisk hårdt for os, men det ændrer vores tanker om livet og verden. Vi indser, hvor godt vi har det i Danmark. At man skal værdsætte og passe på det, man har. Vi indser også, at verdens rigdomme er uendelig skævt fordelt. Uretfærdigheden skrigger os ind i ansigtet. GØR DOG NOGET!!!

På hjemrejsen skraber vi vores sidste penge sammen og fordeler dem til nogle af de forskellige projekter, vi har hørt om eller besøgt i Kenya. De fleste penge går til Khadija Ramas aids-projekt.

Tekst: Maria Fogt & Natasja Wiinberg, begge 18 år

6

Globryllup

Her er begyndelsen til en novelle.

Skriv den færdig.

Du skal fortsætte i nutid og fastholde jegfortælleren.

Den trykte tekst skal ikke skrives ind.

Jeg har forvildet mig ind i kirken efter en pludselig indskydelse. Det var en fejl, at jeg steg af bussen her i byen. Jeg skulle have ventet, til vi nåede sommerhusområdet, men lige pludselig blev jeg i tvivl om, hvor vi var. Jeg steg af uden at spørge. Det viste sig at være atten kilometer for tidligt. Næste bus afgår først om fire timer, klokken femten. Sådan er det om lørdagen i randområderne.

Nu sidder jeg med min sportstaske i en landsbykirke blandt festklædte mennesker. Tiden kan lige så godt gå med noget. Yderdøren er stadig åben, udenfor skinner solen. Kirken ligger oppe på en bakke. Der er vid udsigt til marker og himmel, når jeg vender mig rundt og kigger ud. Mange af de andre sidder også og vender sig, frem og tilbage. Det pusler ude fra våbenhuset. Så begynder orgelet at spille, og bruden skrider ind med sin far under armen. Folk rejser sig og nikker og smiler.

Jeg ser bruden ind i øjnene, da hun passerer mig. Hun har lyst, opsat hår. Faderen nikker. En ældre dame ved min side læner sig ind over mig.

- Neei, siger hon lavt.

Hendes stemme sitrer. Hun lugter af kamfer.

- Jo, hvisker jeg.

- Ja, ikke, siger damen, stadig sitrende.

Undervejs er jeg ved at forlade kirken. Jeg burde gøre det. På den anden side; enhver har ret til at sidde her og glo. Og hvis jeg forlader kirken, vil jeg vække en del opmærksomhed. Så jeg bliver siddende og synger med, når der skal synges, og finder næste salme frem i god tid.

Så er det endelig slut, og brudeparret kysser hindanden. Dørene slås op, orgelet spiller. Hånd i hånd går de ned at midtergangen, smilende.

Da de er ude af kirken, følger gæsterne efter. Jeg venter og går ud som den sidste. I våbenhuset står en kvinde og giver hånd til alle; det er sikkert brudens mor. Jeg giver hende hånden.

- Til lykke, siger jeg.

- Tak skal du have.

Hun holder min hånd fast og studerer mit ansigt.

- Jeg hedder Regitze, siger jeg.

Hun klarer helt op.

- Velkommen, Regitze, siger hun. – Har du haft en god tur?

Jeg nikker.

- Du kan køre med Britta og Sten. De har masser af plads.

Hun trækker mig ud af våbenhuset og stiller mig foran et midaldrende par.

- Britta og Sten. Regitze kører med jer, siger hun og slipper min hånd.

...

